

Ing. Marián Vongrej, PhD.
Bc. Zuzana Holková
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave

Vybrané makroekonomické ukazovatele Grécka v období pred vstupom do HMÚ

Selected Macroeconomic Indicators of Greece before Entering the Economic and Monetary
Union

Abstrakt

Autori stručne opisujú vybrané makroekonomické ukazovatele Grécka v období pred vstupom do Hospodárskej a menovej únie. Ide o ukazovatele HDP, štátnych príjmov a výdavkov, verejného dlhu, obchodnej bilancie, miery inflácie a nezamestnanosti. Na základe týchto údajov chceme ukázať, ako si grécka ekonomika počínala v krátkych rokoch pred jej vstupom do HMÚ, ako aj skutočnosť, že dané podmienky na prijatie do EMÚ neboli už v danej dobe spĺňané. Daný príspevok predstavuje prvú časť série príspevkov o problematickom prípade Grécka v eurozóne. V ďalšom príspevku by sme chceli uviesť vybrané makroekonomické ukazovatele po vstupe Grécka do HMÚ.

Kľúčové slová: Grécko, Hospodárska a menová únia, dlhová kríza

Abstract

Authors briefly describe selected macroeconomic indicators of Greece before entering the Economic and Monetary Union. The authors focus on GDP, government revenues and expenditures, public debt, balance of trade, the rate of inflation and the rate of unemployment. Concerning this, we would like to refer how the Greek economy acted in the short period before its entry into EMU, as well as the fact that the conditions for admission to EMU have not been fulfilled at that time. This article is the first part of series about the dubious case of Greece in the eurozone. In the next paperwork we would like to indicate the selected macroeconomic indicators after Greece entered the eurozone.

Key words: Greece, Economic and Monetary Union, debt crisis

Príspevok je spracovaný v rámci projektu *Protirečenie tvorby ľudského kapitálu v novej ekonomike*. Grant číslo: 1/0379/12 Vedúci projektu: doc. Ing. Marta Martinová, PhD. Doba riešenia: 2012-2014. (50%)

Príspevok je tiež spracovaný v rámci projektu VEGA V-13-001-00 *Význam novej inštitucionálnej ekonomie v súčasnom období*. Grant číslo: 1/0889/13. Vedúci projektu: prof. Ing. Anetta Čaplánová, PhD. Doba riešenia: 2013-2015. (50%)

Úvod

Grécka dlhová kríza, ktorá vypukla koncom roku 2009 mala významný vplyv na svetové finančné trhy a výrazne zamávala so spoločnou európskou menou. Na prvý pohľad malá a menej významná ekonomika sa stala stredobodom mediálneho záujmu a zdvihla tlak stovkám miliónov európskych obyvateľov. V reakcii na záchranu gréckej ekonomiky, a tým aj spoločnej meny, boli prijaté mnohé opatrenia, ktoré sa priamo dotkli nielen gréckeho ľudu, ale aj ostatných krajín Európskej únie. Na pomoc Grécku boli vyčlenené nemalé finančné prostriedky. Zatiaľ čo európske obyvateľstvo často zaujalo negatívny postoj voči finančnej pomoci Grécku, grécke obyvateľstvo sa búrilo kvôli samotným opatreniam a reformám, ktoré grécka vláda prijímala, aby tak pokúsila zlepšiť tragickú ekonomickú situáciu v krajine.

1 Makroekonomické ukazovatele Grécka v období pred vstupom do HMÚ

Na základe údajov vybraných ukazovateľov chceme ukázať, ako si grécka ekonomika počínala v krátkych rokoch pred jej vstupom do HMÚ, ako aj skutočnosť, že dané podmienky na prijatie do EMÚ neboli už v danej dobe splňané. Je teda následne potrebné položiť si otázku, ako je možné, že sa krajina s tak zle položenou ekonomikou dostala do menovej únie?

Ako prvý ukazovateľ uvádzame **hrubý domáci produkt** Grécka od roku 1995 do roku 2000. „Hrubý domáci produkt možno z vecného hľadiska vymedziť ako súhrn finálnych statkov a služieb vyrobených a poskytnutých za určité časové obdobie (obyčajne za rok) výrobnými faktormi na území danej krajiny, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.“¹

V rámci HDP Grécka si môžeme všimnúť, že jeho rast bol relatívne stabilný. Jedine v roku 1998 ide oproti ostatným rokom o len veľmi nízky nárast HDP oproti roku 1997.

---

¹ LISÝ, J. a kolektív. 2007. *Ekonomía v novej ekonomike*. Druhé vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 339. ISBN 978-80-8078-164-4.

Napriek tomu však podľa ukazovateľa HDP nemôžeme usúdiť, že by malo Grécko ekonomické problémy.

Tabuľka č. 1: HDP Grécka za roky 1995 – 2000 (v mil. EUR).

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000
HDP (v mil. EUR)	100 716,6	109 733,9	119 936,7	121 985,2	131 936,1	137 930,1

Zdroj: EUROSTAT. *GDP and main components*. www.epp.eurostat.ec.europa.eu.

Ako nasledujúce ukazovatele uvádzame **príjmy a výdavky** gréckych rozpočtov za roky 1995 až 2000, ako aj vývoj **verejného dlhu** Grécka za dané obdobie. „Verejný dlh predstavuje pohľadávku voči súčasnej i budúcej daňovej povinnosti obyvateľstva. Tvorí ho: dlh centrálnej vlády, dlh miestnych samospráv a dlhy parafiskálnych fondov.“²

Tabuľka č. 2: Príjmy a výdavky Grécka za roky 1995 – 2000 (v mil. EUR).

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Príjmy (v mil. EUR)	36 943,0	41 080,1	46 740,4	49 408,8	54 594,3	59 322,3
Výdavky (v mil. EUR)	46 072,7	48 369,2	53 809,8	54 070,9	58 681,0	64 473,6
deficit	-9129,7	-7289,1	-7069,4	-4662,1	-4086,7	-5151,3

Zdroj: EUROSTAT: EUROSTAT. *Government revenue, expenditure and main aggregates*. www.epp.eurostat.ec.europa.eu.

Tabuľka č. 3: Verejný dlh Grécka za roky 1995 – 2000 (v %).

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Dlh (v %)	97,0	99,4	96,6	94,5	94,0	103,4

Zdroj: EUROSTAT. *Government deficit/surplus, debt and associated data*. www.epp.eurostat.ec.europa.eu.

Ako vidíme v tabuľke č. 2, grécky rozpočet bol počas každého z uvedených šiestich rokov deficitný. Samotný deficit však nie je až takým problémom, pretože rozpočty väčšiny krajín bývajú deficitné. Väčším problémom však bolo, že dané výdavky predstavovali v drvivej väčšine výdavky na konečnú spotrebu a len veľmi malá časť z nich bola použitá na investície. Dané výdavky teda nepredstavovali do budúca takmer žiadnu návratnosť.

² DVOŘÁK, P. 2008. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79-80. ISBN 978-80-7400-075-1.

V tabuľke č. 3 vidíme, že dlh Grécka bol počas rokov 1996 až 2000 nad hodnotou 60% HDP, ktorá predstavuje jedno z Maastrichtských kritérií pre prijatie do HMÚ. Napriek tomu sa však Grécko do menovej únie dostalo. Táto skutočnosť sa v posledných rokoch pripisuje nekompetentnosti štatistických úradov v Grécku v rámci metód vykazovania ekonomických údajov. Grécka vláda poskytovala európskym inštitúciám klamlivé štatistické údaje, podľa ktorých spĺňala Maastrichtské kritériá. Tento fakt však vyplával na povrch až po niekoľkých rokoch od prijatia jeho prijatia do menovej únie. Dnes tak už môžeme tvrdiť, že sa Grécko do menovej únie dostalo neprávom.

Ako ďalší ukazovateľ si v krátkosti spomeňme **obchodnú bilanciu**. „Obchodná bilancia zaznamenáva iba obchod s tovarmi.“³ Ak je bežný účet obchodnej bilancie v prebytku, v podstate to znamená vývoz tovarov je vyšší než ich dovoz plus čisté transfery cudzincom. Schodok teda predstavuje opačný prípad.

Tabuľka č. 4: Obchodná bilancia Grécka za roky 1996 – 2000 (v mil. EUR).

Rok	1996	1997	1998	1999	2000
Obchodná bilancia (v mil. EUR)	-4 539,2	-4 843,6	-3 286,5	-4 800,5	-8 371,6

Zdroj: BANK OF GREECE. *Governor's annual report*.
http://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Publications/GovReport.aspx?Filter_By=8.

Z tabuľky č. 4 vyplýva, že Grécko v rokoch 1996 až 2000 dovážalo viac tovarov, než vyvážalo. Import teda predstavoval jednu z položiek, ktorá zohrávala úlohu v raste verejného dlhu Grécka.

Ďalším dôležitým ukazovateľom je **miera inflácie**. „Inflácia je vzrast celkovej cenovej hladiny. Zmenšuje množstvá tovarov a služieb, ktoré si môžeme kúpiť za peňažnú jednotku.“⁴

Tabuľka č. 5: Vývoj HICP Grécka za roky 1995 – 2000 (v %).

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000
HICP (v %)	8,9	8,2	5,5	4,8	2,6	3,2

Zdroj: EUROSTAT. *Harmonised indices of consumer prices*. www.epp.eurostat.ec.europa.eu.

V rokoch 1995 a 1996 bola miera inflácie vysoká. Následne od roku 1997 nastal jej výrazný pokles. Tento pokles by sme mohli dať do súvisu so žiadosťou Grécka o prijatie do

³ LISÝ, J. a kolektív. 2007. *Ekonomía v novej ekonomike*. Druhé vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 555. ISBN 978-80-8078-164-4.

⁴ Tamže, s. 450-451.

HMÚ v roku 1998, kedy bolo prijatie krajiny zamietnuté. V rokoch 1999 potom môžeme vysledovať pokles miery inflácie až na úroveň 2,6%. Dalo by sa teda dedukovať, že krajina umelo znižovala infláciu, aby tak spĺňala kritérium na prijatie do HMÚ. Grécko bolo v roku 2001 nakoniec do HMÚ prijaté.

Posledným ukazovateľom, ktorému sa v tomto článku venujeme, je **nezamestnanosť**. Nezamestnaní predstavujú zložku obyvateľstva, kam patria ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ale aktívne si prácu hľadajú. Mieru nezamestnanosti môžeme vypočítať ako podiel nezamestnaných a počet pracovných síl (pracovná sila predstavuje súčet všetkých zamestnaných a nezamestnaných).⁵ V Grécku bola miera nezamestnanosti v rokoch 1995 – 2000 na vysokej úrovni a jej hodnota počas týchto rokov neustále narastala.

Tabuľka č. 6: Nezamestnanosť v Grécku za roky 1995 – 2000 (v %).

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nezamestnanosť (v %)	10,0	10,3	10,3	10,8	11,7	11,1

Zdroj: EUROSTAT. *Unemployment*. www.epp.eurostat.ec.europa.eu.

Záverom

Dlhová kríza v Grécku sa počas posledných rokov stala diskutovanou témou. Pokúsili sme sa v tomto príspevku v krátkosti opísať hlavné príčiny, ktoré mohli byť koreňmi dlhovej krízy v podmienkach Grécka, jedná sa konkrétne o základné vybrané makroekonomické ukazovatele Grécka (HDP, štátne príjmy a výdavky, verejný dlh, obchodná bilancia, miera inflácie a nezamestnanosti). Ako sme v krátkosti v príspevku ukázali, Grécko nespĺňalo Maastrichtské podmienky na vstup do eurozóny, no i napriek tomu sa do eurozóny dostalo, a to podvodnými politickými štatistickými machináciami. V nasledujúcom príspevku (na pokračovanie v danej téme) sa pozrieme na totožné makroekonomické ukazovatele v podmienkach Grécka, no po vstupe do eurozóny, čím budeme môcť stav z daných období porovnať a zhodnotiť.

Použitá literatúra:

1. BANK OF GREECE. Governor's annual report. Online dostupné na: http://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Publications/GovReport.aspx?Filter_By=8.

⁵ LISÝ, J. a kolektív. 2007. *Ekonomía v novej ekonomike*. Druhé vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 435. ISBN 978-80-8078-164-4.

2. DVOŘÁK, P. 2008. Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79-80. ISBN 978-80-7400-075-1.
3. LISÝ, J. a kolektív. 2007. *Ekonomía v novej ekonomike*. Druhé vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 339. ISBN 978-80-8078-164-4.
4. EUROSTAT. Harmonised indices of consumer prices. Online dostupné na: www.epp.eurostat.ec.europa.eu.
5. EUROSTAT. Unemployment. Online dostupné na: www.epp.eurostat.ec.europa.eu

Zuzana Holková

Marián Vongrej

Ekonomická univerzita v Bratislave

Národohospodárska fakulta

Dolnozemska cesta 1

852 35 Bratislava

zuzana.holkova@zoznam.sk

marian.vongrej@euba.sk